

РЕШЕНИЕ

№ 6437

гр. София, 30.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 48 състав,
в публично заседание на 09.10.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калина Пецова

при участието на секретаря Евгения Стоичкова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **6272** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 - 207 от Административно процесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба, допълнително уточнена, подадена от адв. Г. С., като пълномощник на Н. Й. Н. и С. Й. С., и двамата от [населено място] срещу Областна дирекция „Земеделие“ – [населено място], с която се претендира обезщетение: 1. по реда на чл. 203, ал. 1 АПК, с цена на иска за С. Й. С. – 8010 лева и за Н. Й. Н. с цена на иска – 8010 лева, за имуществени вреди за периода от 24.09.1992 г. – 03.07.2023 г. от нищожен административен акт и действие и бездействие за неизпълнение на влязло в сила на 29.07.2014 г. съдебно решение – Решение № 147/2013 г., постановено по гр. ах. дело № 394/2013 г. на районен съд Т., с което се прогласява нищожността на Решение по протокол № 10/24.08.1992 г. на бивша Поземлена комисия – [населено място] бряг /постаящем общинска служба по земеделие [населено място]/, постановено по преписка с вх. № 504/28.07.1992 г. , ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на претендираното обезщетение; 2. по реда на чл. 203, ал. 3 АПК, с цена на иска за С. Й. С. – 5000 лева и за Н. Й. Н. с цена на иска – 5000 лева, за неимуществени вреди от нарушение на правото на ЕС, поради неизпълнение на влязло в сила съдебно решение. Обезщетението за имуществените вреди се претендира за пропуснати ползи, поради невъзможността да се сключи договор за аренда на имота и да се получа рента за него. Смята се, че с решение, постановено по гр. ах. дело № 394/2013 г. на районен

съд Т., е възстановено правото им на собственост и че същото замества нищожния индивидуален административен акт.

В проведено съдебно заседание ищците, чрез адв. С., молят за уважаване на исковата молба. Претендират се направените в хода на производството разноски.

Ответникът – Областна Дирекция „Земеделие“ – [населено място], представлявана от директора, оспорва исковете по основание и по размер. Чрез процесуалния си представител юрк. В. поддържа, че фактическият състав на отговорността по ЗОДОВ не е реализиран. Административното производство е било върнато във висящо положение и административният орган е имал право на преценка дали да възстанови имота или да обезщети бившите собственици. Правото на собственост на ищците подлежи на възстановяване по реда и условията на ЗСПЗЗ, като това право не следва от прогласената нищожност на издадения индивидуален административен акт. Сочи аргументи за това, че недоказана се явява претендираната вреда за пропуснати ползи. Смята, че липсва и причинно – следствена връзка между твърдяното увреждане и отменения административен акт. Относно искът по чл. 203, ал. 3 АПК, смята, че нарушена правна норма на ЕС не е посочена – лисват доводи за каквото и да е било нарушение на правото на ЕС, а още по-малко за достатъчно съществени такива. Моли съда да отхвърли исковете.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на исковата молба.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Ищците Н. Н. и С. С. са наследници по закон на Н. Х. Н., съгласно прието по делото Удостоверение за наследници, издадено от община „Червен бряг.

С решение № 147/2013 г., постановено по гр. ах. дело № 394/2013 г. на районен съд Т. е прогласена нищожността на Решение по Протокол № 10/24.08.1992 г. на бивша Поземлена комисия-град Червен бряг /понастоящем Общинска служба по земеделие-град К./, постановено по преписка с вх. № 504/28.07.1992 г. със заявител Й. Н. Х. (наследник на Н. Х. Н.), във варианта, в който в мотивите на протоколното решение за отказ за признаване и възстановяване на описани земеделски земи, е отразено следното: „намират се в землище на [населено място] и там трябва да се заявят за възстановяване, 10 дка в параграф 4 – брав дол и ешов връх, 12,200 дка м. деловете и водол-застроено“, както и че решението е взето в състав председател и секретар. Районният съд е изложил мотиви, че по-скоро може да се приеме, че е налице проект за съставяне на индивидуален административен акт, в състав на колективния орган, предвиден от закона, като са посочени председател и секретар, но актът не е подписан, както и не е подпечатан, т.е поставен е печат с инициали на орган по поземлена собственост, който към вписания момент на издаване на решението е бил с различно наименование. Допълнено е, че административният орган не е представил доказателства за това, че протоколното решение е отбелязано в регистъра по чл. 16 ЗСПЗЗ, а и на решаващия състав е служебно известно обстоятелството, че в писмо до ДСИ при РС-Червен бряг по цитирано изпълнително дело, е отбелязано, че оригиналът на това решение не се съхранява на хартиен носител или в програмния продукт, с който работи Общинска служба по земеделие – [населено място] /преди ОЗС-Червен бряг/.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Предявените искове са допустими. По основателността им, съдът взе предвид

следното:

I. Исковете по реда на чл. 203, ал. 1 АПК. Предявеният главен иск е с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. Налице са положителните процесуални предпоставки, обуславящи съществуването и надлежното упражняване на правото на иск. Главният иск, както и съединеният иск, са процесуално допустими, тъй като те са предявени срещу юридическото лице на административния орган, от чиито незаконосъобразен акт се претендират вредите.

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки: 1. незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред; 2. вреда; 3. причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и вредата. Не подлежи на установяване виновно поведение на ответника, тъй като отговорността на държавата и общините е обективна.

Първата предпоставка от фактическия състав на отговорността на ответника е налице – административният акт, от който ищците претендират вреди – Решение по протокол № 10/24.08.1992 г. на бивша Поземлена комисия – [населено място] бряг /постастоящем общинска служба по земеделие [населено място]/, постановено по преписка с вх. № 504/28.07.1992 г., е обявено от съда за нищожно.

Останалите предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника обаче не се установяват.

Липсва пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между твърдяното увреждане и отменения административен акт. Обявяването на Решение по протокол № 10/24.08.1992 г. на бивша Поземлена комисия – [населено място] бряг /постастоящем общинска служба по земеделие [населено място]/, постановено по преписка с вх. № 504/28.07.1992 г. за нищожно води до констатацията, че не са осъществили разпоредените с него правни последици, т.е. възстановява се задължението на ОСЗ да се произнесе по заявлението за възстановяването на земеделските имоти – в стари или нови реални граници или да постанови обезщетение за тях. Но това не води до реалното възстановяване на правото собственост върху конкретни земи. И преди постановяване на нищожния административен акт правото на собственост на ищците в реални граници не е било възстановено и те не са могли да получават приходи от тази земеделска земя. В тази връзка, доколкото ищците не посочват конкретно местонахождение и границите на земи, за които твърдят, че са пропуснали приходи от рента, недоказана се явява и претендираната вреда. Не се ангажират доказателства за наемните цени на земеделската земя през годините или за стойностите на добивите от нея. Не са посочени и каквито и да е било други индивидуализиращи белези на същата земя, които биха спомогнали да се определи наемната цена за ползването ѝ.

Ищците претендират вреди, като пропуснати ползи, поради невъзможността да е получат приходи от земеделска земя - рента в периода посочен в исковата молба. Вредата е пряка, когато следва закономерно от незаконосъобразен административен акт и е непосредствена, когато противоправното поведение директно предпоставя вредата без намесата на други фактори на въздействие. Вероятността от настъпването на вредите следва да е несъмнена и да се основава от настъпване на факта, единствено от ненастъпването на който не са получени твърдяните доходи. В случая това не е така.

Правото на собственост на ищите подлежи на възстановяване по реда и при условията на ЗСПЗЗ. По делото, възстановено по установения ред право на собственост върху земеделска земя, в конкретни граници и размер, не се доказва. Това право не следва от прогласяването за нищожно на решението на Поземлена комисия - Червен бряг, съответно претендираната вреда не е негова пряка и непосредствена последица, тъй като не поражда твърдяните вещни права. Отмяната му предпоставя задължение за приключване на процедурата по ЗСПЗЗ, като едва с влязла сила решение на компетентния административен орган ще се реши въпросът относно възстановяване или не на правото на собственост, при възстановяване - и в какъв обем. Тези права не може да се презумират и признават в настоящето производство, в каквато насока са исканията на ищите по делото. В горния смисъл е и практиката на ВАС - Трето отделение в решение № 172/09.01.2017 г. по адм. дело № 13611/2015 г.; решение № 3910/13.03.2020 г. по адм. дело № 8741/2019 г. С решение № 147, постановено по гр. ах. дело № 394/2013 г. по описа на РС - Тетевен не са установени вещни права на наследодателя върху имотите, описани в прогласения за нищожен административен акт – такива се установяват едва с решението на ОСЗ по чл. 27а ППЗСПЗЗ, поради което несъстоятелни се явяват твърденията на ищите, че с решението на РС-Тетевен правата им на собственост са възстановени.

Предвид горното, съдът намира, че главният иск е неоснователен поради недоказаност на вредата и липса на пряка причинно-следствена връзка между твърдяната вреда и прогласения за нищожен административен акт.

II. Исковете по реда на чл. 203, ал. 3 АПК. Съгласно чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Съгласно разпоредбата на чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ, когато вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, исковете се разглеждат от съдилищата по реда на Административнопроцесуалния кодекс – за вреди по чл. 1, ал. 1, както и за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд. Разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

Фактическият състав на отговорността на държавата за вреди по чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ включва нарушена правна норма на правото на Европейския съюз, която да предоставя права на частноправните субекти; нарушението да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната вреда. Реализирането на отговорността на държавата е обусловено от кумулативното наличие на всеки от елементите от състава на отговорността.

Предпоставките, които следва да са налице за да се ангажира отговорността на държавата, са визирани в Решението на СЕС от 19. 11. 1991 г. по съединени дела С-6/90 и С-9/90: нарушените норми от общностното право да предоставят права на частноправни субекти; да бъде възможно установяването на съдържанието на тези права въз основа на разпоредбите на съответния акт; да е налице причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението на държавата и вредата, претърпяна

от засегнатите лица.

Съгласно нормата на чл. 4, § 3 от ДЕС и практиката на ЕС, държавите-членки са длъжни да предприемат всички необходими мерки, общи или специални, за да осигурят изпълнението на задълженията си, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза. Основен принцип на общностното право е, че ако не е изпълнила задълженията си, държавата-членка трябва да поправи последиците от това неизпълнение като това включва и задължението за обезщетяване на вредите, причинени на частноправните субекти, настъпили вследствие от това неизпълнение. /Решение от 19 ноември 1991 г. по съединени дела C-6/90 и C-9/90. и др./ Претендираната отговорност на държавата се базира на основното правно положение, че в рамките на своите правомощия всички органи на държавите членки, включително административните и правораздавателните органи, имат задължението да гарантират спазването на нормите на правото на ЕС и да зачитат предимството му като не прилагат норми от националното право, които му противоречат. За ангажиране на обективната /безвиновна/ отговорност на държавата на посочените основания, следва да са налице три кумулативни предпоставки: нарушена общностна правна норма, предоставяща права на частноправни субекти; нарушението на приложимото право да е очевидно /достатъчно сериозно, съществено/; да е установена пряка причинна връзка между нарушението и търпените от частноправното лице вреди.

В случая ищците не сочат конкретни нарушени правни норми – не се установява от каква административна дейност, по силата на какъв нормативен акт ответникът по исковата молба е извършил незаконосъобразни действия или е бездействал, въпреки задълженията да осъществява административна дейност по закон. Еднозначно е посочена нормата на чл. 4, § 3 от ДЕС и бланкетно се е позовават на принципите за ефективност, равностойност, както и на практиката на ЕС, което не е достатъчно. Нарушена правна норма на ЕС не е посочена и в исковата молба не се съдържат конкретни доводи за каквото и да е било нарушение на правото на ЕС, а още по-малко за достатъчно съществени такива.

Тъй като реализирането на отговорността на държавата и общините по чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ е обусловено от кумулативното наличие на всеки от елементите от състава на отговорността, при липса на първата предпоставка следва да се приеме, че искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен. С оглед приетото не е необходимо да се разглеждат другите две предпоставки за уважаване на иска - претърпяна вреда и пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната вреда.

За пълнота на изложението (предвид множеството направени от искателите хаотични възражения и претенции), съдът следва да посочи, че в случая се претендира и непроизнасяне – неиздаване на търсения индивидуален административен акт, в предвидените от закона срокове. Т. бездействие (правно, а не фактическо) на административния орган законът – чл. 58, ал. 1 АПК, приравнява на мълчалив отказ да се издаде актът. Защитата срещу такова правно бездействие е чрез оспорване на мълчаливия отказ по реда на Глава десета АПК (чл. 145 – чл. 178). Мълчаливият отказ е индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК, а не бездействие, съгласно чл. 21, ал. 4 във вр. с чл. 256 АПК. Съвсем различен е пък редът за защита срещу неизпълнение на влязъл в сила съдебен акт, ако и такова се претендира от ищците - чл. 304 АПК.

С оглед изложеното, съдът намира, че не са налице предпоставките за ангажиране отговорността на ОДЗ – П., поради което предявените искове са неоснователни и

следва да бъдат отхвърлени.

Водим от горното, Административен съд София-град, II отделение, 48-ми състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Н. Й. Н. и С. Й. С., и двамата от [населено място] срещу Областна дирекция „Земеделие“ – [населено място], с който се претендира обезщетение: 1. по реда на чл. 203, ал. 1 АПК, с цена на иска за С. Й. С. – 8010 лева и за Н. Й. Н. с цена на иска – 8010 лева, за имуществени вреди за периода от 24.09.1992 г. – 03.07.2023 г. от нищожен административен акт и действие и бездействие за неизпълнение на влязло в сила на 29.07.2014 г. съдебно решение – Решение № 147/2013 г., постановено по гр. ах. дело № 394/2013 г. на районен съд Т., с което се прогласява нищожността на Решение по протокол № 10/24.08.1992 г. на бивша Поземлена комисия – [населено място] бряг /постастоящем общинска служба по земеделие [населено място]/, постановено по преписка с вх. № 504/28.07.1992 г. , ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на претендираното обезщетение; и 2. по реда на чл. 203, ал. 3 АПК, с цена на иска за С. Й. С. – 5000 лева и за Н. Й. Н. с цена на иска – 5000 лева, за неимуществени вреди от нарушение на правото на ЕС, поради неизпълнение на влязло в сила съдебно решение.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: